

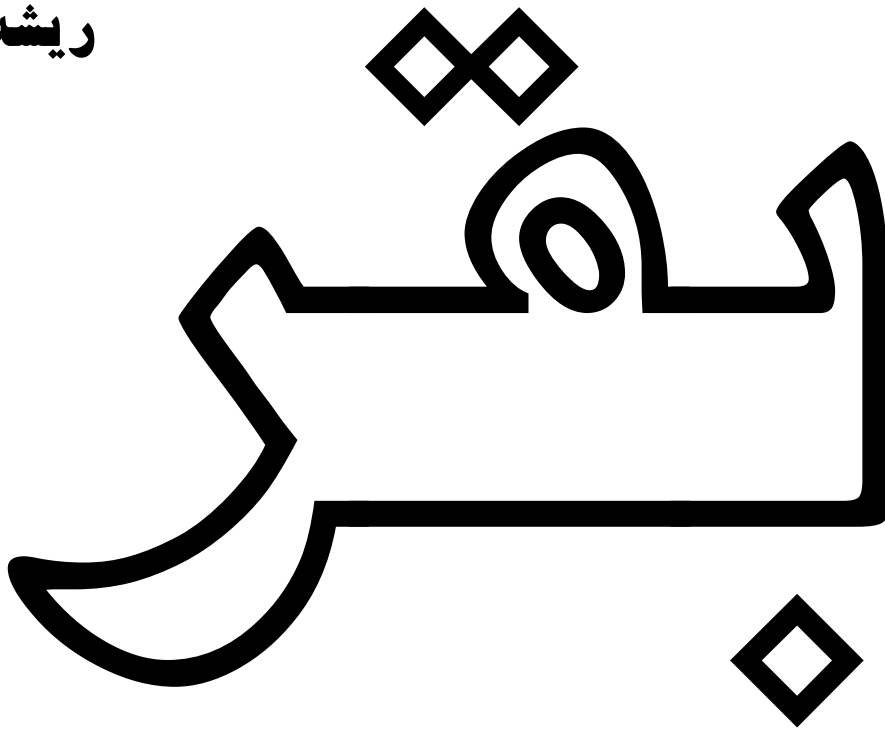

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۱۹۱

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۱۹۱، «بقر» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «بقر» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «بقر» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

۱۹۱	شماره
بقر	ریشه
۹	تعداد تکرار
۵	تعداد مشتقات
۸۸	تعداد ریشه مرتبط

فهرست مشتقات

۱. البَقَر (۱)   ۲. البَقَر (۲)   ۳. بَقَرَاتٍ (۲)   ۴. بَقَرَةٌ (۱)   ۵. بَقَرَةٌ (۳)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. ابل (۱)	۱۹. جزى (۱)	۳۷. سبع (۶)	۵۵. عبر (۱)	۷۳. كود (۱)
۲. اخذ (۱)	۲۰. جهل (۱)	۳۸. سبل (۲)	۵۶. عجف (۲)	۷۴. كون (۳)
۳. اخر (۲)	۲۱. جىء (۱)	۳۹. سرر (۱)	۵۷. عظم (۱)	۷۵. لعل (۲)
۴. ارض (۱)	۲۲. حرث (۱)	۴۰. سقى (۱)	۵۸. علم (۲)	۷۶. لون (۲)
۵. اكل (۲)	۲۳. حرم (۳)	۴۱. سلم (۱)	۵۹. عوذ (۱)	۷۷. ملء (۱)
۶. الله (۶)	۲۴. حقق (۱)	۴۲. سمن (۲)	۶۰. عون (۱)	۷۸. ملك (۱)
۷. اله (۶)	۲۵. حمل (۱)	۴۳. سنبل (۲)	۶۱. غنم (۱)	۷۹. موسى (۱)
۸. امر (۲)	۲۶. حوى (۱)	۴۴. شبه (۱)	۶۲. غير (۱)	۸۰. نظر (۱)
۹. انث (۲)	۲۷. خضر (۲)	۴۵. شحم (۱)	۶۳. فتو (۲)	۸۱. هدى (۲)
۱۰. انس (۲)	۲۸. خلط (۱)	۴۶. شمل (۱)	۶۴. فقى (۲)	۸۲. هزه (۱)
۱۱. انن (۱۰)	۲۹. دعو (۳)	۴۷. شهد (۱)	۶۵. فرض (۱)	۸۳. هود (۱)
۱۲. اون (۱)	۳۰. ذبح (۲)	۴۸. شىء (۱)	۶۶. فرى (۱)	۸۴. وشى (۱)
۱۳. ابي (۲)	۳۱. ذكر (۱)	۴۹. صدق (۲)	۶۷. فعل (۲)	۸۵. وصى (۱)
۱۴. بغى (۱)	۳۲. ذلل (۱)	۵۰. صفر (۱)	۶۸. فقع (۱)	۸۶. وله (۶)
۱۵. بكر (۱)	۳۳. ربب (۳)	۵۱. ضلل (۱)	۶۹. قول (۱۵)	۸۷. يبس (۲)
۱۶. بين (۴)	۳۴. رجع (۱)	۵۲. ظفر (۱)	۷۰. قوم (۲)	۸۸. يوسف (۱)
۱۷. ثنى (۲)	۳۵. رحم (۱)	۵۳. ظلم (۲)	۷۱. كذب (۱)	
۱۸. ثور (۱)	۳۶. رى (۳)	۵۴. ظهر (۱)	۷۲. كلل (۱)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۶۷} وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبُحُوا بَقَرَةً بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوعًا قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ
۲. {البقرة - ۶۸} قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ
۳. {البقرة - ۶۹} قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْثُهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفَرَاءُ فَاقِعٌ لَوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرِينَ
۴. {البقرة - ۷۰} قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ
۵. {البقرة - ۷۱} قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا قَالُوا الْآنَ جِئْنَا بِالْحَقِّ فَدَبَّحُواهَا وَ مَا كَادُوا يَفْعَلُونَ
۶. {الأنعام - ۱۴} مِنَ الْأَنْعَامِ {۱۴} وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ آلذَّكَّرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ أَمَا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّاكُمْ اللَّهُ بِهَذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ
۷. {الأنعام - ۱۴} {۱۴} وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهَا إِلَّا مَا سَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ
۸. {يوسف - ۴۳} {۴۳} وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعَ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رُؤْيَايَ إِن كُنْتُمْ لِلرُّؤْيَا تَعْبُرُونَ
۹. {يوسف - ۴۶} {۴۶} يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ لَعَلِّي أَرْجِعُ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ